

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Jürgen Ligi
Rahandusministeerium
delta@fin.ee

Teie 27.01.2025
Meie 13.03.2025

nr 1.1-26/453-1
nr 8-2/1165

Hasartmänguseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse kooskõlastamine

Austatud minister

Rahandusministeerium on saatnud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks hasartmänguseaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse (VTK). Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab VTK. Esitame VTK kohta järgmised märkused.

1. VTK järgi plaanitakse muu hulgas täpsustada hasartmängu mängimise piirangutega isikute nimekirja (HAMP) regulatsiooni (lk-d 5, 6, 7). Märgime, et HAMP-i volitusnorm kehtiva hasartmänguseaduse (HasMS) §-s 39 on sõnastatud läbi viite maksukohustuslaste registri põhimääruse volitusnormile. Selle tulemusena ei ole võimalik maksukohustuslaste registri põhimääruse ega ka maksukorralduse seaduse põhjal tuvastada, millises seaduses on reguleeritud maksukohustuslaste registri alamregister (HasMS-s hasartmängu mängimise piirangutega isikute ehk HAMP nimekiri). Palume hasartmänguseaduse §-s 39 sõnastada alamregistri volitusnorm kujul: „(1) Hasartmängu mängimise piirangutega isikute nimekiri (edaspidi nimekiri) on maksukorralduse seaduse § 17 lõike 1 alusel asutatud maksukohustuslaste registri alamregister, mille pidamise korra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.“. Sellisest sõnastusest tulenevalt saab alamregistri reguleerida küll maksukohustuslaste registri põhimääruses, kuid viimase preambulit tuleb täiendada viitega eriseaduses asuvalle volitusnormile. Preambuli täiendamine tagab, et põhimääruse põhjal on võimalik tuvastada alamregistri seaduse tasandi regulatsioon.

Maksukohustuslaste registri ja selle alamregistrite regulatsioon peaks Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul olema üles ehitatud nii, et eriseadus (antud juhul HasMS) näeb ette alamregistri volitusnormi ja viite maksukorralduse seadusele (MKS), kuid muu isikuandmetega seonduv on kaetud MKS-is sisalduva maksukohustuslaste registri regulatsiooniga. Näiteks tuleks HasMS § 39 lg 5 tunnistada kehtetuks ning veenduda, et MKS §-s 17 toodud andmekoosseis hõlmaks ka alamregistri jaoks vajaliku. Hetkel ei hõlma HasMS § 39 lõikes 5 toodud andmekoosseis näiteks isikut töendava dokumendi koopiat, mida lõike 9 kohaselt tuleb samuti säilitada. Viidatud lõiked 5 ja 9 tuleb kehtetuks tunnistada ning andmekoosseisud ja säilitamise tähtajad näha ette MKS §-s 17.

HasMS § 39 lõike 6 esimene lause näeb ette, et nimekirja kantud andmetega võivad tutvuda järelevalve tegija, hasartmängukorraldaja töötaja, kellele see on tööülesannete täitmiseks vajalik,

ja isik enda kohta käivate andmetega. Justiits- ja Digiministeerium märgib, et vajadus andmetele juurdepääsu küsimuse reguleerimiseks HasMS-is puudub. Andmeid tohib töödelda üksnes õiguslikul alusel. Järelevalve tegijal on seadustest tulenev ülesanne, mille täitmiseks tal on vaja nimetatud andmetega tutvuda, seega tuleneb temale õiguslik alus andmetöötluseks järelevalvamise ülesandest. Hasartmängukorraldaja peab tagama, et isikud, kes on nimekirja kantud, ei saaks hasartmänge mängida – see on tema õiguslik alus andmete töötlemiseks. Samuti on igal isikul õigus tutvuda tema kohta kogutud isikuandmetega – see õigus tuleneb IKÜM artiklist 15. Kuidas täpselt lõike 6 esimeses lauses viidatud andmetöötlus toimub ja kas selleks saadakse juurdepääs andmekogule või väljastatakse neile selleks andmekogust andmeid, tuleb reguleerida põhimääruses.

Seoses maksukohustuslaste registrit reguleeriva MKS §-ga 17 märgime, et MKS § 17 lõikes 1 puudub vajadus anda volitus registri asutamiseks, kuna seaduse tasandi regulatsiooni kehtestamisega on seadusandja registri juba asutanud, seega puudub Vabariigi Valitsusel võimalus seda asutada (vt selle kohta allpool sõnastusettepanekut).

MKS § 17 lg 11 p 1 näeb ette, et registri eesmärk on andmete kogumine maksuseadustest ja teistest seadustest tulenevate ülesannete täitmiseks. Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul ei ole selline eesmärk piisavalt täpne. Esiteks ei saa olla registri pidamise eesmärk andmete kogumine iseenesest, vaid andmekogu peetakse seadusest tuleneva ülesande täitmise lihtsustamiseks. Teiseks ei ole sellise sõnastuse põhjal selge, milliste ülesannete täitmiseks andmekogu peetakse. Palume täiendada andmekogu pidamise eesmärki kas ülesannete loeteluga või vähemalt viidetega seaduse sätetele, milles need ülesanded on ette nähtud. Muu hulgas tuleb silmas pida, et andmekogu pidamise eesmärk peab hõlmama ka alamregistrite pidamise eesmäärke.

MKS § 17 lg 2 näeb ette, kelle andmeid registris töödeldakse. Sellega seoses märgib Justiits- ja Digiministeerium, et kuna register sisaldab isikuandmeid, siis tuleb silmas pida, et igasugust isikuandmete kogumist, säilitamist, kasutamist ja avalikustamist käsitatakse eraelu puutumatuse (PS § 26) riivena. PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. See tähendab, et niisugune piirang peab olema kooskõlas ka PS § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. Riigikogu võib täidesaatvat võimu volitada reguleerima üksnes vähem intensiivseid põhiõiguste piiranguid ning sealjuures peab seaduses sisalduv volitusnorm olema täpne, selge ja vastavuses piirangu intensiivsusega. Seda põhimõtet tuleb järgida ka isikuandmete töötlemisel. See tähendab, et isikuandmete töötlemine peab olema reguleeritud seadusega. Määrusega võib seaduse norme täpsustada, kuid seda üksnes selge ja täpse ulatusega volitusnormi alusel. Mida intensiivsem on põhiõiguste piirang, seda üksikasjalikumad peavad olema täitevvõimu tegutsemise aluseks olev volitusnorm ja menetlusnormid. Seega ei sobi isikuandmete töötlemise seaduslikuks aluseks üldine volitusnorm, mis jätab kõik peamised küsimused täitevvõimu reguleerida. Eelkõige peab seaduse tasandil määratlema isikuandmete töötlemise olukorrad ja eesmärgid, töödeldavate isikuandmete koosseisu vähemalt isikuandmete kategooriate täpsusega (viimast võib seaduses sisalduva volitusnormi alusel määrusega täpsustada) ning töödeldavate isikuandmete säilitamise tähtajad. Igasugune isikuandmete töötlemine peab vastama andmetöötluse põhimõtetele vastavalt IKÜM artiklis 5 sätestatule.

Eelnevast tulenevalt palume täpsustada maksukohustuslaste registri regulatsiooni selliselt, et see vastaks seadusereservatsiooni põhimõttele, ning põhimääruse kehtestamise volitusnormi selliselt, et sealt nähtuks volituse selged raamid. Seaduse tasandil peab olema kindlaks määratud andmekogu pidamise eesmärk, andmekogusse kantavate isikuandmete koosseis, andmekogu vastutav töötleja (vajadusel kaasvastutavad töötlejad), andmete säilitamise maksimaalne tähtaeg (seda saab põhimääruses täpsustada, aga mitte pikendada) ning andmekogu põhimääruse volitusnormi raamid. MKS §-s 17 on ette nähtud registri pidamise eesmärk, mida tuleks täiendada, ning registri vastutav töötleja.

MKS § 17 lõikes 1 tuleks näha ette volituse selged raamid, näiteks sõnastades MKS § 17 lg 1 järgmiselt:

„(1) Maksukohustuslaste registri (edaspidi register) põhimääruse kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega, milles sätestatakse:

- 1) andmeandjad ja nendelt saadavad andmed;
- 2) täpsem andmekoosseis;
- 3) vastutava töötaja ja volitatud töötaja ülesanded;
- 4) andmete juurdepääsu ja andmete väljastamise kord;
- 5) andmete säilitamise täpsemad tähtajad;
- 6) muud korralduslikud küsimused.“;

MKS § 17 lõikes 3 on välja toodud, kelle andmed registrisse kantakse. Samas tehakse andmetega registris ka muid toiminguid peale nende registrisse kandmise ning hetkel kehtivast nimekirjast ei nähtu, milliseid isikuandmeid seal töödeldakse. Seega tuleb sätte sissejuhatav lauseosa sõnastada selliselt, et sealt nähtuks, et registris töödeldakse järgmiseid isikuandmeid, ning loetelus tuua iga isiku puhul välja isikuandmete kategooria (mille sisu põhimääruses saab täpsustada, kuid mitte laiendada). Näiteks maksukohustuslase üldandmed, hariduse andmed vms. Märkime, et üldandmete loetelu on andmete tööühmas kokku lepitud kinnine loetelu, mille alla kuuluvad maksimaalselt isiku nimi, isikukood, sugu, kodakondsus, kontakt sh aadress, emakeel.

Palume veenduda, et MKS § 17 lõike 2¹ regulatsioon on vajalik. Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul kordab nimetatud säte registri pidamise eesmärke, milleks on õigus teatud isikuandmeid töödelda. Seega puudub vajadus sellekohase sätte järele ning see tuleks seadusest välja jätta.

MKS § 17 lg 3¹ sätestab volitatud töötaja teatud ülesannete puhul ning lg 3² sätestab, et volitatud töötaja nähakse ette põhimääruses. Palume MKS § 17 lg 3¹ seadusest välja jätta ning määrata volitatud töötajad üksnes põhimääruses.

Samuti puudub vajadus MKS § 17 lõikega 4 ette nähtud regulatsiooniks seaduse tasandil, kuna andmeandjad ja neilt saadavad andmed ning registrist andmete väljastamise ja registrile juurdepääsu kord nähakse ette registri põhimääruses. Seega tuleb MKS § 17 lg 4 kehtetuks tunnistada.

MKS § 17 lg 5 näeb ette, et maksukohustuslaste registri põhimääruses sätestatakse andmete koosseisu ja nende registrisse kandmise erandid. Justiits- ja Digiministeerium on seisukohal, et määrusega ei saa teha erandeid seadusega reguleeritust, kuna Eestis on võimude lahususe põhimõttest tulenevalt põhiseadusega välistatud *contra legem* määrused, st määrused, millega muudetakse ja tühistatakse seadusi ([RKPJKo 3-4-0-3-96](#)). Eelnevast tulenevalt tuleb erandid seaduses ette nähtud kohustustest näha ette seadusega.

2. VTK järgi (lk 6) kavandatakse regulatsiooni, mille eesmärk on kustutada hasartmängu mängimise piirangutega isikute (HAMP) nimekirjast surnud isikute andmed. Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 5 kohaselt tohib isikuandmeid koguda täpselt ja selgelt kindlaksmääratud ning õiguspärastel eesmärkidel ning andmeid tohib säilitada üksnes nii kaua, kuni see on eesmärgi saavutamiseks vajalik. HasMS § 39 lg 1¹ kohaselt on nimekirja pidamise eesmärk pakkuda isikutele võimalust piirata enda poolt hasartmängude mängimist, et vähendada isikule ja ühiskonnale hasartmängude mängimisega kaasneva võimade negatiivseid sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi. Eelnevast tuleneb, et nimekirja pidamise eesmärk on see, et isik ei saaks hasartmänge mängida. Olukorras, kus isik sureb, ei ole tal enam võimalik hasartmängudes osaleda, seega tuleb isiku andmed nimekirjast kustutada, kuna nende töötlemiseks puudub õiguslik alus. Maksukohustuslaste registri põhimääruse § 63 lg 2 p 1 ja lõike 3 kohaselt säilitatakse isiku andmed HAMP nimekirjast kustutamisest arvates ühe aasta jooksul. Samuti näeb HasMS § 39 lg 9 ette, et sama paragrahvi lõikes 3 nimetatud avaldust, selle lisa ja logifaile säilitab Maksu- ja Tolliamet üks aasta isiku nimekirjast kustutamisest arvates.

Juhime tähelepanu, et kui andmed kustutatakse, siis neid enam säilitada ei saa. Juhul, kui mõeldud on seda, et andmed kantakse esialgu arhiivi, kus neid säilitatakse üks aasta, ning seejärel kustutatakse, siis tuleb seda sellisel viisil ka reguleerida. Eelnevast tulenevalt peavad seaduses olema ette nähtud isikuandmete säilitamise maksimaalsed tähtajad ning põhimääruses

saab vajadusel täpsustada, mis hetkel kantakse andmed arhiivi (näiteks avalduse esitamisel ja isiku surma korral) ja kaua neid seal säilitatakse. Säilitustähtaja lõppedes tuleb andmed kustutada.

3. HasMS § 39 lg 6 teine lause näeb ette, et hasartmängu korraldajal on keelatud nimekirja kantud andmeid töödelda tarbijaharjumuste uurimiseks või otseturustuseks ja neid üle anda kolmandale isikule. VTK kohaselt (lk 5) on probleemiks see, et viidatud sättest tulenevalt ei tohi isikule turundusmaterjalide edastamist lõpetada ka olukorras, kus isik on varem andnud oma nõusoleku sellekohaste turundusmaterjalide edastamiseks ning hiljem on kantud tema avalduse alusel HAMP nimekirja. Justiits- ja Digiministeerium ei nõustu sätte sellekohase tõlgendusega. HasMS seletuskirja kohaselt on keelatud õnnemängu mängimise piirangutega isikute nimekirja kantud isiku andmete töötlemine tarbijaharjumuste uurimiseks või otseturustamiseks. Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul tähendab see seda, et kui isik on kantud HAMP nimekirja, siis talle ei tohi hasartmängu reklaami jms saata. Isegi kui hasartmängu korraldaja ei tegele ise oma toodete ja teenuste turustamisega, siis on temale turustusteenust pakkuv ettevõtja nende isikuandmete volitatud töötleja ning peab HAMP nimekirja kantud isikud otseturustuspostituste saajate nimekirjast välistama. Eelnevast tulenevalt ei näe Justiits- ja Digiministeerium põhjust sätte muutmiseks.
4. VTK kohaselt (lk 6) on probleemiks see, et ei ole selge, millisest ajast alates peavad hasartmängu korraldajad säilitama mängija isikuandmeid. VTK-s on välja toodud, et seadust soovitakse täiendada ning näha ette, et andmeid tuleks säilitada viis aastat näiteks alates viimasest kaughasartmängu mängimisest. Juhime tähelepanu, et andmete säilitamistähtaeg tuleb paika panna vastavalt sellele, kui kaua ja mis eesmärgil neid andmeid on vaja säilitada – see peab olema kaalutletud ja põhjendatud otsus ning põhjendused konkreetse säilitustähtaja kohta (s.o mis eesmärki sellise tähtajaga säilitamine täidab) tuleb eelnõu seletuskirjas välja tuua.
5. VTK kohaselt tuleb hasartmängu korraldamise tegevusloa taotlemisel esitada andmed ja dokumendid tegevusloa taotleja juhatuse ja nõukogu liikmete kohta, nende seas vastavate isikute kolme viimase aasta varanduslikku seisu tõendavad dokumendid, sealhulgas täielik loetelu neile kuuluvate kinnisasjade, ehitiste ja väärtpaberite kohta, ning nende viimase kolme aasta tuludeklaratsioonide kinnitatud ärakirjad (VTK lk 8). VTK-ga kavandatakse sellekohane kohustus kaotada, kuna nimetatud andmed on juba riigile esitatud ning need on võimalik muudest allikatest kätte saada. Justiits- ja Digiministeerium pooldab ettevõtja halduskoormuse vähendamist ning olukorras, kus ettevõtja on juba riigile mingid andmed esitanud, ei peaks ta seda uuesti tegema. Küll aga palume ettevalmistatava eelnõu seletuskirjas selgitada, kuidas on tegevusloa menetlejale tagatud ligipääs nendele andmetele.
6. VTK-s on ühe probleemina tõstatatud alaealise toto mängukohas viibimise keelu regulatsioon. Hetkel näeb HasMS § 37 lg 5 ette, et toto mängukohas on võimalik korraldada toitlustust, valuutavahetust ning vaba aja- ja kultuuriüritusi. Samas ei täpsusta kehtiv regulatsioon, mis on toto mängukoht. Eestis eksisteerivad spordibaarid, kus on võimalik mängida totot ja mis pakuvad samaaegselt toitlustust. Sellised spordibaarid ei kehtesta sisenemisele vanusepiirangut. Kui sellised baarid ei sätesta üldse vanusepiirangut, siis on sellistesse baaridesse võimalik siseneda ka koos lastega. Viibimiskeelu ea langetamine mõne aasta võrra ei ole piisav lahendus, sest ikka säilib oht, et mängukohta võivad siseneda veelgi nooremad. Palume hinnata, kas on võimalik määratleda toto mängukoha termin nõnda, et eristatakse spordibaari toitlustamise osa ja toto mängimise osa. Sellisel juhul on toitlustuse jätkamine võimalik, kuid alaealistel puudub ligipääs toto mängukohale. Sellise lahenduse puhul ei ole ka vaja muuta viibimiskeelu vanust ning see, kas alaealised saavad ligi toto mängukohale, on spordibaaride töökorralduse küsimus.
7. VTK-s (lk 5) on ühe probleemina välja toodud karistuste efektiivsus. Justiits- ja Digiministeerium toetab karistumäärade ülevaatamist. Märgime, et juriidilise isiku karistumäärad on püsinud muutumatuna isegi kauem kui seletuskirjas viidatud 2011. a. Nimelt toimus aastal 2011 eurole

üleminek ning sellega seoses ümardati rahatrahvide summad. Juriidilise isiku karistusemäärad pärinevad seega aastast 2008, mil HasMS vastu võeti ning karistused olid kroonides: 30 000 krooni ehk ümardatult 2000 eurot, 40 000 krooni ehk ümardatult 2600 eurot.

Alates 01.01.2025 on karistusseadustiku § 47 kohaselt võimalik füüsilist isikut karistada maksimaalselt kuni 2400 euro suuruse rahatrahviga (8x300). See tähendab, et kehtiva HasMS kohaselt on mõnede sätete puhul füüsilise isiku karistusemäär praktiliselt sama suur kui juriidilise isiku karistus (1600 eurot *versus* 2000 eurot; 2400 eurot *versus* 2600 eurot).

Kuivõrd juriidilise isiku vastutus sisaldub kõigis HasMS väärtesätetes ning need plaanitakse süsteemselt üle vaadata, palume ühtlasi hinnata, kas kõik olemasolevad koosseisud on jätkuvalt vajalikud või on võimalik mõnest loobuda. Eelnõusse palume kindlasti lisada ka ülevaade karistuspraktikast: kui palju on juriidilise isiku vastutust rakendatud, millised on olnud minimaalsed ja maksimaalsed karistused.

Karistusseadustiku ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse võttis Riigikogu vastu 19.06.2014 ([554SE](#)). Eelnõu lähtus arusaamast, et väärtesvastutust tuleb kohaldada üksnes siis, kui haldussund ei anna tulemust. Eelnõu ettevalmistamisel ning karistusemäärade ülevaatamisel palume kindlasti analüüsida, kas ja millistel juhtudel on võimalik kohaldada karistamise asemel haldussundi, s.o lahendada probleem ettekirjutusega või kohaldada sunniraha ja asendustäitmist. HasMS § 73 näeb ette sunniraha kohaldamise võimaluse. Sunniraha ülemmääraks on viidatud sätte kohaselt 3200 eurot. Palume eelnõu koostamisel pöörata tähelepanu ka sunniraha suuruse tõstmise võimalusele.

8. VTK-s on uudse reguleerimist vajava valdkonnana märgitud võimalus võtta hasartmängudes edaspidi panustena arvesse ka krüptoraha. Esmalt ei ole selge, millist probleemi sellega lahendatakse. VTK-s on esitletud üsna umbmääraselt, et tegemist on populaarsust koguva arveldusühikuga ning esineb soov seda ka hasartmängudes kasutada, kuid pole arusaadav, milles seisneb akuutne probleem. Märgime, et krüptoraha kasutamisega kaasnevad teatavad spetsiifilised riskid ja ohud ning seda mitte ainult hasartmängu valdkonnas. Selle valdkonna reguleerimisel tekib vajadus täiendavaks järelevalveks olukorras, kus VTK-ski nenditakse, et mõningate sõltuvusprobleemidega isikute arv Eestis on kasvutrendis, mistõttu vajab valdkond hoopis täiendavaid piiranguid ja järelevalvet. Leiame, et sellises olukorras oleks VTK-s võinud analüüsida ka praeguse olukorra ehk mitte-midagi-tegemise jätkamist võrrelduna valdkonna (krüptoraha panustamine) reguleerimisega. Eelnõu seletuskirjas soovitame seetõttu kindlasti täpsemalt kirjeldada, milliseid probleeme võiks tekkida olukorras, kus krüptoraha kasutamine hasartmängudes jäetaks reguleerimata. Tuletame meelde, et hasartmänguvaldkonna regulatsioon on suuresti tingitud sellest, et piirata sõltuvust tekitava tegevuse liiga laialdast ja tugevat negatiivset mõju. Seetõttu tuleb erilist tähelepanu pöörata uue võimaluse loomisega kaasnevate ebasoovitavate mõjude riskile. Lisaks juhime tähelepanu, et VTK esialgne mõjuanalüüs toob ühe riskina välja rahapesu võimaliku suurenemise ning Rahapesu Andmebüroo vajaduse täiendavalt rahaliselt panustada järelevalvesse.
9. Eelnõu seletuskirja koostamise juurde asudes palume silmas pidada, et seadusandliku muudatuse tegemisel on olulisim määratlenda muudatuse vajadus ehk selle sisuline eesmärk. Kuigi valdavalt on VTK-s toodud probleemistik ja seatud eesmärgid arusaadavad, on seal ka selliseid muudatusi, kus see nii ilmselge ei ole või on eesmärk seatud kehtivast õigusest (ehk sätetest) tulenevalt – nt muuta mõnda praegu kehtivat valdkondlikku mõistet. Kui mõiste vajab siiski täpsustamist, tuleb välja tuua ka põhjused, miks on see vajalik. Eelnõu seletuskirjast peab selguma, millist probleemi ja kellele ebaselge või muutmist vajav mõiste tekitab. Nii nt ei ole VTK-st üheselt arusaadav, mis on tegelik probleem kaughasartmängu mõiste muutmisel (kas nt võrdsem konkurents turul?) või kaotuse ja kaotuse limiidi sisustamisel (kas nt hasartmängija parem kaitse?). Samuti ei ole probleem selge ka toto mängukohas viibimise keelu vanusepiirangu küsimuses (kas nt ettevõtjate halduskoormuse vähendamine külastajate vanuse kontrollimisel?).

10. Juhime tähelepanu, et VTK tugineb oma eesmärkide seadmisel suuresti finantspoliitika programmile aastateks 2024–2027, kus hasartmängupoliitika üks oluline eesmärk on ka *probleemide suhtes teadlikkuse tõstmine ja sõltlastele õigeaegse abi võimaldamine*. VTK-s pakutud lahendustest ei nähtu, et ükski neist oleks suunatud otseselt nende eesmärkide saavutamisele. Enamgi, VTK-s toodud mitteregulatiivsete alternatiivide võrdlusest välistati avalikkuse teavitamine ja rahastamise suurendamine kui ebasobivad, *kuna nende rakendamine pole asjakohane ega avaldaks kaardistatud probleemide lahendamisele mingit tuntavat mõju*. Palume siiski eelnõu koostamise juurde asudes kaaluda, kas teatavate VTK-s analüüsitud regulatiivsete muudatuste elluviimisel tuleks siiski kavandada ka rahalisi vahendeid nende VTK-s tähelepanuta jäänud eesmärkide saavutamiseks.
11. Eelnõu seletuskirja mõjuanalüüsi koostamise juurde asudes soovitame eelnõus toodavad muudatused grupeerida lähtuvalt kas neile ühiselt seatud eesmärgist või mõju avaldumisest samadele/sarnastele sihtrühmadele ning käsitleda neid võimalusel koos. Nii nt võiks grupeerida ilmselt muudatused, mis puudutavad:
- hasartmängude maksustamist ehk avaldub *mõju riigieelarvele*, sh täiendava õnnemängu mõiste laiendamine, hasartmängu korraldusloa peatamise võimaluse loomine, krüptoraha kasutamise võimaldamine, osavusmängu vanusepiirangu muutmine;
 - mängijate või mängualal viibijate vanusepiiri muutmist ehk avaldub *sotsiaalne mõju* noortele;
 - hasartmängu piirangu seadmist registri abil ehk avaldub *sotsiaalne mõju* sõltuvushäirega isikutele;
 - haldus- ja töökoormuslikud ehk avalduvad *majanduslikud mõjud* ühelt poolt hasartmängukorraldajatele (sh välisriigis registreeritud ettevõtjatele) kui teisalt ka mõju riigiasutuste tegevusele (Maksu- ja Tolliameti ja Rahapesu Andmebüroo järelevalveline tegevus), sh hasartmängukorraldajatele esitatavate nõuete muutmine, karistusõiguslikud muudatused, täiendava õnnemängu korraldusloa nõude asendamine kooskõlastusega, tegevusloa taotlusele lisatavate andmete vähendamine, andmete esitamine riigile vaid nõudmisel, hasartmängu mängureeglite muutmine vaid kooskõlastuse alusel, aga ka loterii ja osavusmängu rahaliste piirmäärade muutmine ning krüptoraha kasutuse võimaldamine ja eksimuste korral trahvimäärade tõstmine.
12. Eelnõu seletuskirjas palume kindlasti täpsustada kõigi, sh ebasoovitavalt mõjutatud sihtrühmade arvuline suurus. Hetkel nt ei leidu VTK-st hasartmängukorraldajate arvu (sh hasartmängu tüübist lähtuvalt) ega hinnangut sellele. Kui see on asjakohane või on teada, tuleks võimalusel lisada ka erinevaid hasartmänge mängivate isikute arv (nt suurusjärguna).
13. Palume eelnõu seletuskirjas anda täpsem kirjeldus mõjule, mis avaldub osalistele järelevalveasutuste otsuse või loa nõude asendamisel kooskõlastamisega ehk milles väljendub ettevõtja jaoks lihtsam menetlus – kas menetlustähtaegadest või nt nõutud dokumentide hulgast vms tulenevalt.
14. Soovitame eelnõu seletuskirja koostamise juurde asudes täpsemalt hinnata trahvimäärade tõstmise võimalikku mõju nii ettevõtjatele kui ka riigile. VTK-s on hetkel eeldatud, et muudatus võiks tõsta riigieelarvelisi laekumisi. Leiame, et kuna muudatuse esmane eesmärk on sundida ettevõtjad õiguskaualekamale teele, ei pruugi ja võib olla ka ei peaks realiseeruma praegu VTK-s märgitud ootus riigieelarvelise laekumise suurenemiseks, sest eesmärgi täitumisel võiks eeldada pigem sellele vastupidist tulemust.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Katariina Kärsten 53888918
Katariina.Karsten@justdigi.ee
Einar Hillep
Helen Uustalu
Joel Kook